

nino popiasvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ორენოვნება და სახელმწიფო ენა: მიდგომები და strategiები

abstracti

ნაშრომში განხილულია მეორე ენისა და სახელმწიფო ენის სწავლების
strategiები და თანამედროვე მიდგომები. კერძოდ, მეორე ენის სწავლების
strategiები:

როდესაც ენის ფილიალები დონორულია, ანუ არის უკანონო და მოზარდ
შედეგად სწავლის, მისი მიზანშეწონილი ასაკობრივი ჯგუფების ნაწილად,
ინტეგრირებულ, სწავლის ჯგუფებში დაყოფა, რადგან ასეთ შემთხვევაში ენის
სწავლის ადგილი, როგორც სწავლის, როგორც გარკვეული პრობლემა, ადვილად
დასაძლევია. მეორე ენის სწავლება სწავლის/ინტეგრირებულ ჯგუფში არ
გამორიცხავს მსობლიურ ენაზე კომუნიკაციას. იტყობა, რომ მეორე ენის
სწავლის ისინი ინტეგრირებულ ჯგუფში (მსობლიუბისა და სწავლების ჯგუფი)
უნდა იყოს საერთო ტერმინოლოგია, გრამატიკული მოდელები, მეორე ენის აკრძალვის
ერთიანი ხაზი, სადაც ადგილი უნდა იქონიებდეს ერთმანეთს სიტყვებს,
გამოთქმებს, ადარებენ და აანალიზებენ მეორე ენის გრამატიკულ, ენობრივ
ასპექტებს, რაც, მთლიანობაში, ადვილად ენის სწავლისას.

მეორე ენის შესაძლოა იყოს ის ენა, რომელიც მსობლიური ენის ათვისების
შემდგომ შემთხვევაში ადამიანმა. „ტერმინი მეორე ენის გამოყენება იმ
ენობრივი სახესხვაობებისთვის, რომელთა ათვისებაც ხელშეწყობს, რომელიც
არის, არამედ – მოგვიანებით: ამის გამო, ყველა სხვა ენა, გარდა პირველი
ენისა (რომელიც მოზარდი იწყებს ათვისებას), უნდა მოვიხილოთ მეორე,
მესამე და ა. შ. ენებში მათი შეზენის

თანმიმდევრობის მიხედვით“ (გაბუნია, ეზუგბაია, ჟირია 2010, გვ. 29).

უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ მეორე ენის დრეისატივის მიხედვით იმ ენად,
რომლის მოხმარებაც ყოველდღიურად არის აუცილებელი. მაგ.
სახელმწიფოში, სახელმწიფოებში გარემოში, მარაზიაში, ან ადგილობრივ
შემთხვევაში, თუ ადგილობრივი ენის სწავლების (მსობლიუბის, ნაშეზენის) მიხედვით იმ ენაზე
აპარაკობს.

meore ena umravl es SemTxvevaSi aris ena, romel zec erovnu li umciresobebi an migrantebi saubroben. dasavl uri/evropul i gamocdil ebis mixedviT, meore ena aris axal gazda/mozardi migrantebisaTvis saxel mwifo ena, radgan migrantebis umravl esoba sakuTar mSobl iur enaze saubrobs da maTTvis maspinZel i qveynis saxel mwifo ena meore enad iqceva. zogierT qveyanaSi, mag. amerikis SeerTebul StatebSi, rogorc wesi, migranti bavSvebi saxel mwifo enas ufro eufl ebian, vidre mSobl iur enas. aseve, cnobil ia, rom daaxl oebiT 360-370 milion kacze meti ingl isur enas fl obs rogorc meore enas. amis saWiroebas ki qmnis cal keul i qveynebis - indoeTis, pakistanis, nigeriis, keniis da sxva saxel mwifoebis mraval enovneba, sadac ingl isuri zeregional uri, urTierTgagebinebis saSual ebas warmoadgens. am qveynebSi ingl isuri ena aris meore ofical uri ena.

orenovan regione bSi, magal iTad, rogoricaa samxreT tirol i (ital iaSi) meore enis Seswavl a aucil ebel ia saskol o kurikul umSi (ital iur skol ebSi _ germanul i, germanul skol ebSi _ ital iuri).

germaniaSi, 2005 wl is 1 ianvr idan, kanonis mixedviT, migrantebma aucil ebl ad unda gaiaron integraciis kursebi germanul Si, rogorc meore enaSi, radgan inegraciis kurse bma sxva Sinaarsobriv da praqtikul

unarebTan erTad, unda amaRl os msmenel is codna meore enaSi, am SemTxvevaSi, germanul Si (boni 1998, gv. 3).

dasavl uri / evropul i gamocdil ebis mixedviT, meore enis swavl ebis meTodebi ucxo enis swavl ebis meTodebisagan konceptual urad gansxvavdeba. konceptis gansakuTrebulo ba imaSi mdgoma-reobs, rom meore enis swavl ebis dros didi mniSvel oba eniWeba mSobl iuri enis faqtors. mSobl iuri ena meore enis gasaRebs warmoadgens. cnobil ia, rom mSobl iuri ena adami anaTvis identobis erT-erTi nawil ia, mxol od mSobl iur enazea SesaZl ebel i adami anaTvis rTul i da azrobrivad datvirTul i Sinaarsis gageba da asakobrivi da ganviTarebis Sesabamisi winadadebebisa da azrebi s gamoxatva.

mSobl iuri ena aris adami anis kognituri ganviTarebis mamozravebel i RerZi, manamde, vidre meore ena am rol s SeiZens. Sesabamisad, mSobl iuri enidan meore enaze gadasvl a, meore enis Seswavl a im SemTxvevaSic ki, rodesac meore enis maswavl ebel i ar aris msmenel is / moswavl is mSobl iur enaze mosaubre, Tanamedrove teqnologi ebis gamo-yenebiT, SesaZl ebel ia msmenel s SesTavazon teqstebi orive enaze. sxvadasxva zomisa da Sinaarsis interkul turul i Sinaarsis mqone teqstebi, asakobrivi da enis codnis

meore enis swavl ebis dros mniSvnel ovani roli eniWeba asaks. kerZod, Tu rodis xdeba enis Seswavl a: zrdasrul ebSi Tu mozardebSi. am mxriv gansxvavdeba meore enis swavl ebis strategiებიც.

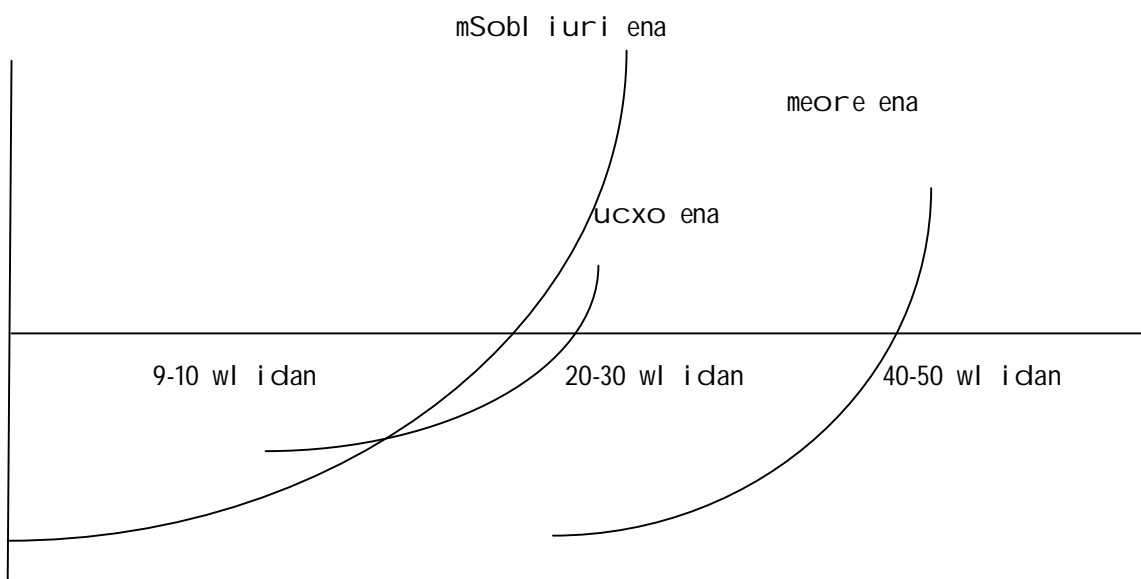
zogierTi gamokvl evis Tanaxmad, gansazRvruli gansxvaveba pirvel sa da meore enas Soris asakSia, Tu rodis, ra asakSi iqna aTvisbuli ena. mag. erik I enbergi (I enbergi 1966) termin meore enas iyenebs imis gansazRvrad, Tu gacnobierebul ad romeli ena iqna Seswavlii da gamoyenebuli zrdasrulis mier. umravles SemTxvevaSi rTulia meore enis statusiT enis fl obis im donis miRweva, rac mSobliur enas aqvs.

unda ariniSnosis mniSvnel ovani faqtoric, rom mSobliuri ena, rogorc garkveulwil ad funda-

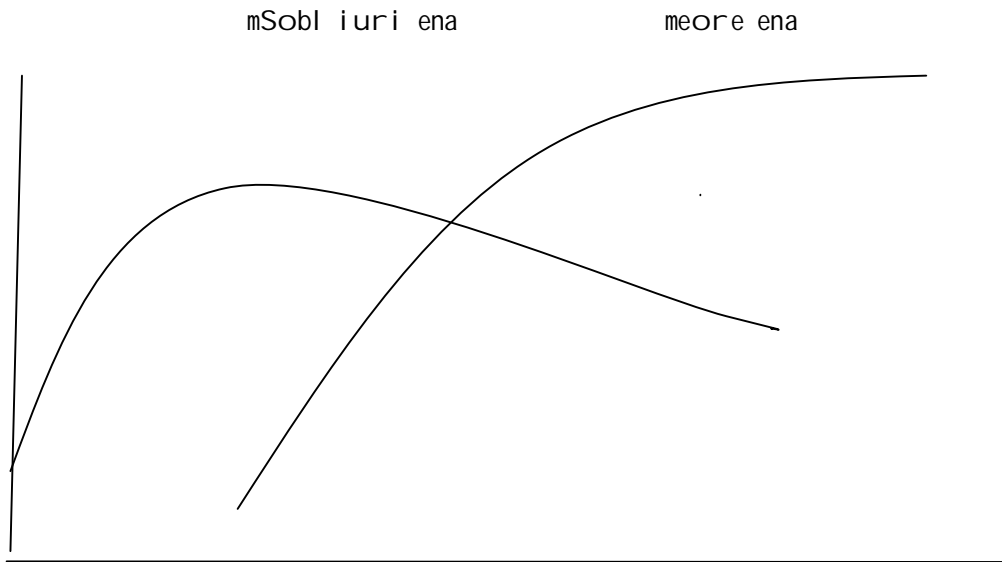
menturi, sabaziso ena Tavisarsebobas am statusiT agrZel ebs didi xnis ganmavlobaSi, Tumca mozardebTan dakavSirebit ukve SeimCneva mSobliur enasa da meore enas Soris akademiური განვითარებას, akademiურ განსვლას Soris Tavdapirvel ad umniSvnelo, mogvianebit ki _ utuod mniSvnel ovani gansxvaveბი. vinaidan mozardi akademiურად eufლება meore enas skolasi, universitetSi, xolo mSobliur enaze komunikacia xdeba mxolod ojaxSi, naTesavebTan, viwro samegobro wreSi, mSobliური enis codnis done garkveuli asakidan iklebs da mas enacvl eba meore ena.

Sesabamisad, Segვილია meore enis swavl ebisas, asakobrivi aspeqtis gaTval iswinebit, ori gansxvavebuli suraTi davinaxoT:

meore enis swavl eba zrdasrul ebSi

მეორე ენის სწავლა და მოზარდების

მეორე ენის სწავლა და რამდენიმე სტრატეგიის შესახებ დასკვნები:

მსობლიური ენის და მეორე ენის სწავლა

როდესაც ენის ფლობის დონე ერთნაირია ორივეს მიმართ, და მოზარდებს შორის, მიზანშეწონილია ასაკობრივი ჯგუფების ნაცვლად ინტეგრირება, სწავლა ჯგუფებში დაყოფა. არნისული სტრატეგიის შიდა მხარის არის, რომ ორივეს დაეხმარება ერთნაირად დაეხმარება, აქვთ ერთნაირი დავალიანებები, ერთნაირი მოტივები, რაც მნიშვნელოვანი კომპონენტია ენის სწავლა/სწავლების დროს, რადგან, ასეთ შემთხვევაში ენის სწავლა, როგორც სიტუაციური, როგორც გარკვეული პრობლემა, ადვილად დასაძლევია ხდება. ასეთ დროს

მსობლიური ენის სწავლა ხდება: შესახებ ორივეს მიმართ ენის სწავლა დაეხმარება? მეორე ენის სწავლა დაეხმარება ინტეგრირებაში არ გამოიყენება მსობლიური ენის კომუნიკაციის. იქნება, რომ მეორე ენის სწავლის ინტეგრირებაში ჯგუფში (მსობლიური ენის სწავლა) ცნდება საერთო ტერმინოლოგია, გრამატიკული მოდელი, მეორე ენის არჩეული ერთნაირი ხაზი, სადაც ორივეს დაეხმარება ერთნაირი სიტუაციები, გამოთქმები, ადარება და ანალიზები მეორე ენის გრამატიკული, ენობრივი ასპექტები, რაც, მთლიანობაში, ადვილად ენის სწავლას.

რაც უფრო ადრე, მით უფრო კარგად

როგორც ცნობილია, ენის შესწავლა ადრეულ ასაკობრივ ეტაპზე უფრო სწრაფად ხდება. შესწავლის თავისებური გარანტია. შესაბამისად, მეორე ენის შესწავლისას მნიშვნელოვანი ასპექტია ენის ადრეულ ასაკში შესწავლა. ამ მხრივ კი, შესაძლებელია შესწავლის ტრადიციული სკემა შეიცვალოს და მივიღოთ: მოზარდი ასწავლის ზრდასრულს, სადაც სწავლის ოქსიუსი უმცროსი ბავშვი, რომელიც მეორე ენას ეუფლება სკოლაში, მეორე ენის შესწავლის შემდგომ ეტაპზე, ემყარება მსობის, რომელიც მეორე ენას ეუფლება ენის კურსებზე (საკვირაო, არაფორმალური, ენის სკოლა). ასეთ შემთხვევაში ენობრივი სიტუაციები დაზღვეულია მოზარდის გამოცდილების მიხედვით, რადგან მას უფრო მდიდარი ენობრივი კომპეტენცია გააჩნია.

ასაკობრივი დეფინიცია

მეორე ენის შესწავლის დროს შესაძლებელია განიხილებოდეს როგორც ენის ფილიების დონეების მიხედვით მსმენელთა დეფინიცია და შესწავლა, ისე ასაკობრივი დეფინიცია. მიუხედავად იმისა, რომ ენის შესწავლის სტრატეგია მსობის და სწავლის ეტაპებს შესწავლის დროს განიხილავს პოზიტიურ მაქსიატებს, უნდა ითვას, რომ ზოგიერთ შემთხვევაში, განსაკუთრებით კი, კულტურული მრავალფეროვნების პრობლემები, მსმენელთა ასაკობრივი დონეების მიხედვით დაყოფა უფრო გამართლებულია. ზრდასრულებსა და მოზარდებს ეტაპების დაყოფა ზოგიერთ კულტურულ ადგილებში არის, ვინაიდან ზრდასრულებს

გარკვეული ნეგატიური დამოკიდებულება უწინდებლად მოზარდებთან ერთად შესწავლის დროს, განსაკუთრებით სენსიტიური ფაქტორი შეიძლება იყოს სეცდომების დასვება, სეცდომების შესწავლა ეტაპების ვეწვის (მოზარდის) მიერ, აქსნილი მასალის გამოყენების სიზნებები, შესწავლა ეტაპების ვეწვის (მოზარდის) მიერ, ან პირიქით, ზრდასრულის მიერ, მსობის/უფროსის პოზიციიდან დასვა.

სიტუაციური ინტეგრაცია

ვიგნისი: „მსოფლიო ხვდება ერთმანეთს სავსებით ბარში“ (ვაინჰაიმი, 2005) არის სწავლა, რომ სიტუაციური ინტეგრაცია ერთ-ერთი ყველაზე ხელსაყრელი ფაქტორია მეორე ენის შესწავლის დროს. შესაბამისად, სახვრებელი გარემო, ხსირი და ინტენსიური კომუნიკაცია, სამსახური, სკოლა, სავსებით ბარი, მარჯია... შესაძლებელია იქცეს მოზარდი ინტეგრაციის, ასევე, მეორე ენის შესწავლის ზირით/მთავარ მოტივად.

რამეთოდური მიდგომები შეიძლება გამოვიყენოთ მეორე ენის შესწავლისას

კომუნიკაციური მეთოდი, ეტაპური და პარტნიორული მუშაობის მეთოდები, როლი ტამაშები, რომელიც აქტუალურია ყველა დროს ხვრებაში, მათ შორის მონაწილეთა სამსობის, რეგულაციური/ლოკალური ეტაპები და მეორე ენის მოსაზრებელი.

მეთოდები, რომელიც ტვიტსესავლას უყობს ხელს, მაგალითად, ვერისებრი ვერა, ინფორმაციის დამოკიდებულება მოპოვება და სხვ.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- boni, 1998 - Ocke-Schweden Bohn, Wahrnehmung fremdsprachlicher Laute: Wo ist das Problem?, im Buch: Tuebinger Beiträge zur Linguistik, Serie A: Language Development, Tuebingen, Narr, 1998.
- ბეიკერი, 2010 - კოლინ ბეიკერი, ბილინგვური განათლება და ბილინგვიზმის საფუძვლები, მეოთხე გამოცემა, თბ., 2010.
- გაბუნია, ეზუგბაია, კირია, 2010:- კახა გაბუნია, ლალი ეზუგბაია, ვაბუკი კირია, ენობრივი სიტუაცია ტანამედროვე საკლასრუმო სივრცეში, თბილისი 2010.
- ლენებერგი, 1966 - Lenneberg E. H. , The national history of language, Cambridge 1966.
- სახელმწიფო ენის სწავლების საკითხები, 2011 - სახელმწიფო ენის სწავლების საკითხები: პრობლემები და გამოწვევები, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, თბილისი, ბატუმი 2011.
- ულრიქი..., 2005 - Ulich, M., Oberhuemer, P., Soltendieck, M. (2.Aufl. 2005). Die Welt trifft sich im Kindergarten. Weinheim und Basel: Beltz Verlag.

Nino popiashvili

Ivane Javakishvili

Tbilisi State University

Bilingualism and state language: Approaches and Strategies

ABSTRACT

The paper presents modern approaches during the second language and state language teaching process, in particular, second language learning strategies. When the level of the second language possession is the same within young and elder members of family, it is advisable to divide language learners as a mixed group instead of age group, because in this case language acquisition is easier. Second language teaching process in the mixed/integrated group doesn't exclude communication on the native language, but it is considered that, during the second language acquisition in the integrated groups (groups included parents and children) there are common terminology, grammatical models, common perceptions of the second language, where all the members of the family are involved in the learning process and remind each other vocabulary and expressions. They make a comparison and analyze of the second language grammatical and linguistic aspects, that makes learning process pleasant in overall.